

(א) [נעיל: כג: 3] (ג) צ"כ קמ, (א) [שם קמא: 1]

מוסף רש"י

ויתומים מבקשין כבודת אמן. כגון חס שמיהן שוות פעמים חס האחת רבים וזני האחת מועטין ואחת המועטין מבקשים כבודת אמן לתקנה ציטין וזני השניה יתקן את כבודת אמן ציטין, ובאין עליהם מנה מלאי כבודת אמן שכתוב זה כבודת בנין דכתיב ידיוהו לבי מניא ציטין יתקן כפך כבודת בנין כי (נעיל: 3.) היה שם מותר דינר. על שני הכתובות, שמקיים זו נחלה לדוריתא, אלו נוטלין כבודת אמן ואלו נוטלין כבודת אמן. ואם לאו חולקין בשוה למנין גולגולתא, דנמקום דמיעקב נחלה לדוריתא לא תקון כפך (שם). בסילוא דלא מבט דמא. קון שמהלכי וזין יאילת דס יעכר זו, דהיינו נדוי (רשב"ם ב"ב קמא.).

תוספות רי"ד

אמר מר זוטרא משמיה דרי"פ (הלכתא א' בחיי וז' כמותו י"ל כתובת בנין דכרין וכתובה נעשית מותר להברתה פי' וכל שכן ביה דהוי מותר שאם מתו שתיהן בחייו וזכו הבנים של שתיהן ליטול אלו כתובת אמן ואלו כתובת אמן ויש על אביהן ב"ח שאם יעבה ב"ח ואלו (י"ל) [נטלון] כתובת אמן אין שם מותר דינר אמרי' שמה שגבה ב"ח הוא ידירת במותר והוא ירושת אביהן שעל כל הבנים מטל לפרוע חוב אביהן מממון אביהם והכי אמרי' בגמ' דאפילו מי' אין כתובה נעשה מותר להברתה מודה הוא דבעל חובו נעשה מותר: **מתנא'** מי שהיה נשוי ב' נשים ומתו ואח"כ מת הוא אמן ואין שם אלא כרי ב' כתובות חולקות בשוה הי' שם יתר דינר אלו נוטלין כתובת אמן ואלו נוטלין כתובת אמן. ואם אמרו היתומים הרי אנו מעלין על הנכסים ויתר דינר כדי שיטלו כ"א אין שומעין להם אלא שמין את הנכסים בב"ד הי' נכסים בראוי אינן כבמוחזק רש"א אצי"פ שיש שם נכסים שאין להם אחריות אינו כולם עדי שיהיה שם נכסים שיש להם אחריות יתר על ב' כתובות דינר. פי' ומתו שתיהן בחייו וירשה הוא ואח"כ מת הוא היתומים מבקשים כבודת

מי שהיה נשוי פרק עשירי כתובות צא.

צא.

**עין משפט
נר מצוה**

א ב מיי פי"ע מהל' אשות הל' ג סג עשין מנח טו"ש"ע אה"ע קמון קא סקיף: 3:
ז ג מיי שם הל' ה טור ש"י"ע שם סקיף ה:
ח ד טור ש"י"ע שם ס"ג:
ט ה טו"ש"ע שם סקיף יד:
י ו ז מיי שם הלכה ה טו"ש"ע שם סקיף ה:

תוספות רי"ד (המשך)

אמן כב"ד. וכגון שהיתה כתובה א' גדולה מחברתה ואין בכלן הנכסים שהניח בין אלא כדי שתי הכתובות שלהן חולקות בשוה ירושת אביהן לפי הגולגולת כ"א חלקן שאר ירושה דאורייתא כדאמר"י טעמא לפיל בפי עברה דבמקום דמיעקב ירושה דאורייתא לא תקינו רבנן ובטל שם הנאי בב"ד. הי' שם יתר על ב' כתובות דינר א' דמקימי' ביה ירושה דאורייתא אלו נוטלין כבודת אמן ואלו נוטלין כבודת אמן ואותו הדינר או אם יש יתר חולקין לפי הגולגולת ואם אמרו היתומים הרי אנו מעלים על נכסי אבינו יתר דינר אין שומעין להן אלא שמין את הנכסים בב"ד שמהשעה שמת אביהן זכו שיתחלקו הנכסים בשוה כפי גולגולתם. היה שם נכסים בראוי שראוי לפיל להם ירושה מאבי אביהן אחרי מות אביהן ועם אותה הירושה יהיה שם מותר אין כבמוחזק דבעי' שיהא מותר נכסים בעת מות אביהן שהחזיק אביהן באותו מותר ור"ש סבר דאפי' מותר מטלטלי לא הוי מותר עד שיהא מותר דינר במקרקע וזכי היכי דכתובת בני' לא גביא ממטלטלי אלא מקרקע אבל ת"ק סבר דבכל מידי דמקימי ירושה דאורייתא אפי' מטלטלי הוי מותר ואין הל' כר"ש דידחי ואלף ושל זו ה' מאות. אם יש שם מותר דינר אלו נוטלין כתובת אמן ואלו נוטלין כתובת אמן ואם לאו חולקין בשוה (פ' א) אם בשעת מיתת אביהן הי' מרובים והי' שם מותר דינר קודם ששטאוהו ב"ד והוולו ותמעטו ועכשיו בשעת גביותן אין שם מותר דינר כבר וזכי יורשים המרובים ליטול כתובת אמן. מועטין ונתברו מאי פי' אם בשעת מיתת אביהן לא היה שם מותר דינר וקודם שבאו לגבות ולשוים בב"ד הוקרו ויש בהן מותר מאי ת"ש דנכסי דבי בר צרצור מועטין ונתברו הי' אתו לקמי' דר"ג איל כשם שמרובין

ומר סבר אפי' ממטלטלי. פי' ר"ש וקשה לי אם יש שם מותר דינר כיון שיש שם מותר דינר מיבעי ליה כדפרין בסמוך וי"ל דעדיפא מינה פריק: **אלא** הבא בפחות מדינר קמיפלאגי. והשתא צעי למימר דלר"ש ודאי סגי בפחות מדינר ומינה א"כ הדרא קשיא לדוכתיה אם יש שם כיון שיש שם מיבעי ליה: **וכי תימא איפוך.** ראשונה קאי משמע מתוך פירשו דל"ג לעיל צאים צניה של זו לאחר מיתת אמן דמשמע צהדיא לצניי שניה קאי אלא גרס צניה של זו לאחר מיתה וקשה דכלל הספרים גרסין ליה ועוד אי צניי ראשונה קאי מה לו להזכיר לאחר מיתה פשיטא דצאין דקאמר לאחר מיתה דהא מתה קתני ועוד קשה לי דהואיל וצניי למימר אפיון הוה ליה לאסוקי פלוגתאיהו צכתובה נעשית מותר לחברתה ועוד גרסין צפירוש ר"ח צהדיא צאין צניה של שניה לאחר מיתה על כן פי' ר"ת צניי שניה קאי לעולם ואפיון צכרתיהו דת"ק דאמר צאין צניי שניה ולוקחין כמות אמן והראשונים אין להם כשאין להם מותר כלל אצל אם היה שם מותר אפילו צפחות מדינר יש להן כמות בנין דכרין ואתא ר"ש למימר דוקא אם יש שם מותר דינר ומדכ"זי שמעון נשמע לת"ק דמדקאמ' אם יש שם משמע לקדק דכרי ת"ק כשאין שם מותר כלל קאמר דוקא: **כי** הנך תרי צישני קמאי ואיפוך. וכדפרשית דת"ק אמר צניי שניה וצנין ולא צני ראשונה כשאין שם מותר כלל אצל ממטלטלי או ממשעבדי נוטלין ואתא ר"ש למימר דוקא דינר מקרקעי וצניי חרי: **ק**

והבא בדינר מקרקעי קמיפלגי מר סבר מקרקעי אין מטלטלי לא ומר סבר אפילו מטלטלי וזכי מצית אמרת הכי והתנן ר"ש אומר אפי' יש שם נכסים שאין להם אחריות אינן כולם עד שיהא שם נכסים שיש להן אחריות יתר על ב' כתובות דינר אלא הבא בדינר משעבדי קמיפלגי מר סבר מבני חורין אין ממשעבדי לא ומר סבר אפי' ממשעבדי אי הכי ר"ש אומר אם יש שם מותר דינר כיון שיש שם מותר דינר מיבעי ליה אלא בפחות מדינר קמיפלגי מר סבר דינר אין פחות מדינר לא ומר סבר אפילו פחות מדינר והא ר"ש דינר קאמר וכי תימא איפוך ת"ק דמתנאי' נמי דינר קאמר אלא כי הנך תרי לישנאי קמאי ואיפוך אמר מר זוטרא משמיה דרב פפא הלכתא אחת בחייו ואחת במותו יש להן כתובת בנין דכרין וכתובה נעשית מותר לחברתה בשלמא אי אשמעינן אחת בחייו ואחת במותו יש להן כתובת בנין דכרין ולא אשמעינן כתובה נעשית מותר לחברתה הוה אמינא אי איכא מותר דינר אין אי לא לא אלא לישמעין כתובה נעשית מותר לחברתה ואנא ידענא משום דאחת בחייו ואחת במותו יש להן כתובת בנין דכרין אי אשמעינן אלו נשים ומתו שתיים יולדת נקבה היא ולא בת ירושה היא אבל אחת בחייו ואחת במותו והא דלאחר מיתה יולדת זכר היא אימא ליהושע לאינצווי קמ"ל:

מתנאי' מי שהיה נשוי שתי נשים ומתו ואחר כך מת הוא ויתומים מבקשין כתובת אמן ואין שם אלא שתי כתובות חולקין בשוה יהיה שם (ב) מותר דינר אלו נוטלים כתובת אמן ואלו נוטלים כתובת אמן ואם אמרו יתומים אנהנו מעלים על נכסי אבינו יפה דינר כדי שיטלו כתובת אמן אין שומעין להן אלא שמין את הנכסים בבית דין יהיו שם נכסים בראוי אינן כבמוחזק ר"ש אומר אפי' יש שם נכסים שאין להם אחריות אינן כולם עד שיהיו שם נכסים שיש להן אחריות ויתר על שתי הכתובות דינר: **גב' ת"ר** לזו אלף ולזו חמש מאות אם יש שם מותר דינר אלו נוטלין כתובת אמן ואלו נוטלין כתובת אמן ואם לאו יחלקו בשוה: **ג' פשיטא** ימרובין ונתמעטו כבר זכו בהן יורשין מועטין ונתברו מאי ת"ש דניכסי דבי בר צרצור מועטין ונתברו הוה ואתו לקמיה דרב עמרם אמר להו זילו פייסינהו לא אשגחו אמר להו אי לא מפייסיתו להו (א) מחינא לכו בסילוא דלא מבט דמא שדרינהו לקמיה דרב נחמן אמר להן יכשם שמרובין ונתמעטו זכו

אבל יותר ממני שאחס צאים ליטול כתובת אמתם אמתם יתר על החלוקה אם נטלתי אני כתובת אמני לא מאצי ירשתי אלא מאמי: **מתנאי' ויתומים מבקשים כבודת אמן.** שכתובת אמתם מרובה משל חברתה ואזמרים צניה כמות בנין דכרין נטול וכן אמתם והשאר נחלוק: **חולקין בשוה.** כשאר כל ירושה לפי הגולגולת: **אם אמרו יתומים.** בני הכתובה הגדולה: **הרי אנו מעלין על נכסי אבינו.** מעלין דמיהן לקבלם עלינו ציוקר כדי דינר יתר על שוויין כדי שיהיה שם מותר דינר ויעלו כמות אמתם: **היו שם נכסים צראוי.** שראיה לפול כלל ירושה מאצי צאיהם אחר מות אביהם ולכשתפול יהיה שם מותר דינר צמתי הירושה: **אינן כבמוחזק.** אינן נחשצין עכשיו להיות כאלו הן מוחזקין בהן כבר ויש כאן מותר דינר: **גב' מרזבים.** צעעת מיתה ואילו שמהם צאומה שעה היה שם מותר דינר: **ונתמעטו.** שהזלו קודם ששמאו צב"ד: **כבר וזו צהס.** יורשי כתובה הגדולה לזכות צכתובת אמתם משעת מיתה שהיה שם מותר דינר: **זילו פייסינהו.** לירשי כתובה הגדולה: **סילוא דלא מבט דמא.** קון שאינו מוילא דס צנוקצו צצשר. כלומר שמתא נדוי: **זכ**

צדינר מקרקעי קמיפלגי. אי צעינן ההוא מותר שיהא שם שמי כמות דינר מקרקעות והכא דליכא מותר דינר אלא מטלטלי מש"ה אמר ת"ק דאין צני ראשונה נוטלין ואתא ר"ש למימר הואיל ויש מותר דינר כל דהו שקלי: **ומר סבר אפי' ממשעבדי.** ר"ש סבר חוב הוי מותר: **ה"ג אי הכי ר"ש אומר אם יש מותר דינר.** ואצרייתא קאי הואיל וצדאיכא מותר מוקמת לה אלא שמשעבדו ור"ש לקולא קאמר הכי איבעי ליה למימר הואיל ויש שם מותר דינר אלו נוטלין כו': **וכ"ס איפוך.** פירושא דפרשי' צפלוגמיהו אפיון ואימא צאין צניה של זו דקאמר ת"ק צניי ראשונה קאי וקאמר דשקלי כמות בנין דכרין ואתא ר"ש למימר אם יש שם מותר דינר כולם נוטלין ואם לאו אלא פחות מדינר יש חולקים צניה: **והא ת"ק דמתנאי'.** דקאמר ר"ש עליהו אפי' יש שם נכסים שאין להם אחריות אינם כלום: **דינר קאמר.** דקמני היה שם יתר דינר כו' ות"ק דמתנאי' הוה ת"ק צברייתא: **אלא כי הכי כרי לישני קמאי.** צדינר מקרקעי או צדינר משעבדי: **ואיפוך.** תרייתא ור"ש צאין צניה של ראשונה גס הם ונוטלין כמות אמן משום תנאי בנין דכרין ואע"ג דליכא אלא מותר למימר אם יש מותר דינר מקרקעי וצני חרי אלו נוטלין כו' והשתא דר"ש לחומרלא ולא שייך לאומצוי הואיל ויש שם מצעי ליה: **ואנא ידענא כו'.** דאי צמתינן צמתי דמתייהו צמרת בנין דכרין אמו לא מני למימר כמותה נעשית מותר לחברתה דהא לאו פריעת חוב הוא ואי הכא לא צעינן מותר היכא איתקן: **דלאו צה ירושה.** וליכא ליתמיש לאינצווי דהא לית לה צנכסים כח אלא כמות אמה וצני צמים הראשונות שהם זכרים וצאים ליש שם צהס שכתובת אמן גדולה משל חברתה ואזמרים טלו כמותת אמתם כצנין דכרין ואנו נטול כמותת אמנו ואי משום דליכא מותר דינר הרי פריענו צין שנינו הכמותה השלישית והיא נעשית מותר לשמים צכתינו ומריצה אין כאן דאלו ואלו צמורת צנין דכרין נוטלין הכמותות וזו שנטלה משום חוב אין לה לריצי שהרי אינה יורשת שתוכל לומר אמתם יורשים הכמותות יתר על החלוקה: **ליחוש לאנצווי.** שיכול לומר צנה של זו צעלת חוב אמתם למה תירשו את

(א) אולי חסר כאן וז"ל פשיטא מרובין ונתמעטו כבר וזכו סנן וירשין פי' אם נשעת וכו'.